

DRINKING ON PURIM What's It All About??

Source Materials
Rabbi Efrem Goldberg
reg@brsonline.org

① נזיר ג' ס: מועד פורים

One is obligated to become intoxicated with wine on Purim,^[9] עד – אמר רAVA – מיחייב איניש לבסוטו בפוריא. עד one does not know the difference between cursed is Haman and blessed is Mordechai.^[10]

The Gemara cites a related incident:
 – רבבה וזרא עבדו סעודת פורים בחו"ל תני – They became intoxicated. – קם רבה שחטיה לרבי זרא – Rabbah arose and slew R' Zeira. – למחר בעי ורחי ואחיה – The next day, [Rabbah] prayed for mercy on R' Zeira's behalf and revived him. – לשנה אמך ליה – The following year [Rabbah] asked [R' Zeira]: Let master come and we will have the Purim feast together. – אמר ליה – [R' Zeira] answered him: לא בכל שעתא ושעטה מתפרקש נישא – Not every time does a miracle occur.^[11]

② מהרש"ה (ט) אהילו

קם רגה טהילה נכו' זיכר ט' – נכל מנוס סוח נפלו כפתמים ונכלו' ל"ל כתין טהילה לרגניות ממנה וכפיים נסתמה יוכן מדוי פד פהלה ונמס' לתום ונתק נקייה נפוץ טהילה זטמיית כתין נקלה פ"ק גבורון מקוס טהילה כת"ב ממנה בגונס כל פ"ה י"ז וכלהי' דהצפנ' מלוי כלום ימות מותני זה פד פנטכלפם ומי ומיל' נמקלה' ונמלמוד' לטון מי מנתן טולא' :

③ ראנ' אונזינג R. EFRAYIM

מיוחיכ' ליט' לכתמי נכורי' עד לול' ידע כין ברוך מרדי' ליהו' גאון. דהמוריין גג' *) דמיוחיכ' למיל' ברוך מרדי' ליהו' המנוג'ס' חכאל' לורה' ולס' [נס] המנוג'ס' ליט' ומיו' נט' נס' דלול' ידע מה' קלח'ר וכח' רבעט הפליס זט' מגאות' שכור' דקס רגה וקחמי' נל' זיכר' כד' נט' ליהו' מימלה' [ט] דרכ'ו ולט' פטיל' דמי' מענער' כל'י' –

④ מאיר נ' (ט)

נדחו כל אותן הדרבים. ולענין ביאור מידה זו שאמרו בין ארור המן וכוכ'ו, הוא ממה שאמר בתלמוד המערב^[20] שצעריך לומר אחר מקרה מגלה ארור המן ברוך מרדי' ברוכת אסתר אורה זרשה, וכן צעריך לומר חרבונה וכור לוטוב. ואמר שחייב להתחבשם עד שלא ידע בברירור מה' יאמר, אלא שכבר נדחה לדעתינו כמו שביארנו. וגדולי המהבראים^[21] כתבו עד שירדם. וכן לענין ביאור זה אמר שחטיה לרבי זира פ', מלשון סחיטה ר' שמעכו. ואחיה מלשון התלימני והחיני^[22]. סעודת פורים אין עיקר שמתה אלא ביום, שתורי נאמר ימי משתה ושמחה. ואם אכלת בלילה לא יצא ידי' חותמו, והוא לילה שמרתתו יום הפורים. דין לילה שעבר הפורים^[23].

ז' עיין חיים אדם להרבות בשמחה ביום והאבלה ושבתייה עד שלא יחשר שם דבר. ומ"מ אין אנו מצווין להשתרך ולהחפחת עצמנו מותך השמחה, שלא נצטוו על שמחה של הוללות ושל שטוחה, אלא בשמחה של תעונג שיגע' מותכה לאהבת השם ית' והודאה על הנסים שעשה לנו. ומה שאמר כאן עד שלא ידע בין ארור המן לבורך מרדי', כבר פירשו קצת גאנונים^[24] שסמה שהוכיר אחריו קם רבא^[25] שחטיה לרבי זира

(ה) הילך כהן עפראים ו'

בטעז ס'ק א' חייכ לודס סומין נו' ריכוס דוליס מה כוכונא כוכ כו' ולוי הצעיר מהפרה כחווין לילא זcocונא כו' צביך השינוי כל גתת כו' ציקס טרוי צצמלה לדכתיג ויין יטמא לאכ' חנוך ומממת ציסיך שורי צצמלה יסיך קרות כ' מתנוו ויתן פורום נג' נכ' מל כנס מתחן כרנתה הכל' וער' שלמרו לוגרכו חמרא הדרדקוי כו' ולען מין לו לאצחכר יותר מועל שיטכל' ועתו ז' לוי נתחנף כטבנ' נטסומי צפורי' עד זלט' ידע כו' כך עד פוק' ואל עד כבל' וריל' פנדול' חייכ הסתי' בא' נטסומי עד גנול' ולט' ידע
מן היגנול' כה' וכלה' כה' גיטול כוות' חייכ צחיז'ו חכמו' נטסומי כדי' ייחן כל' ווכוחה' :

אכ'ו'ן זוגנעל' דעה' כ' לדל' ידע כו' לור' הא' כו' פשיט' זלט' נו' דעת
וחנונה לאכ'ם ולפער על תוקפבנ' ולחכונקל'ו כנוקר ורלי' כי' נכווכ'ה ומיזע' כו' מה זאנ'ס סטכו' לו עניין עינ'ו' ור' זאנ'ס ור' זאנ'ס פנ'יס נאדר' כו' אלכט'ו'ס כת'

הנזה' לאטור' וקנת' פוסט' ניג'ו'
ההנזה' כו' זאנ'ס יס' לנמ'ו' זלט' זאנ'ס
ההנזה' כרנ'ל' כה' ולפי מ'ז' ו'ל'
ולדרנ'ל' מיטו' סיינ'ה' זאנ'ס
זק'יינו' לא'ז'ה' מותס' ימי' מזאה' זאמ'ז'
נגול' יס' לו זלט' ישכבר יהר' מדלי'
רכ' קמן' ורנה' ור' זאנ'ס זלט' זאנ'ס
נסתרן' גלעדר' גאנ'ל' זאנ'ס זאנ'ס
סאנ'ס זאנ'ס יס' לייח'ר זאנ'ס זאנ'ס רק'
עד היגניל' סאנ'ס זלט' ידע' כ' וו' יטנ'רו':

(ה) הילך SHVUCHAN אושען (ה) הילך (ה) הילך (ה)

ב' *יחיב איניש לבוטימי בפוניא *עד דלא ידע (ד) בין אורי הון לברוח מרכבי:

(ה) הילך (ה) הילך (ה) RASHI

רוופף נכט'ם אטיפ' ר' זום מיל'
לדכ' המטוק נט' גאנ'יס: פטלי'
שטחת'יאו' זא' לאכל' מס' זא' בטריס'
בל' טלא' זא' בטט'יא' סומ' חנ'ר' מט'':
לט'טומ' לנטאכל' ציינ': וט'טומ'::
נט'טומ'': גאנ'ס זאנ'ס רבען' זא' המ'ג'
ל'ט'ס זאנ'ס זאנ'ס זאנ'ס זאנ'ס זאנ'ס
קמלט' :

(ה) הילך מילר SALANTER R (ה) הילך (ה)

ר' ישראאל זוללה'ה הי' רגיל להיות בפורים שיכור כשכורתו של לוט ממש
ובמצב זה היה אומר כל היום בלי הרף חידושים בחrifות וגאונות להפליא בכל
הש"ס.

(11) RAMBAM ראמbam גמ' אמרה ז-ט

טו כיון חובת סעודתנו זו שיאכל
בשר ויתקן סעודתنا נאה כפי אשר תמצא ידונ
ושותה יין עד [ג] שישתכר וירדם בשכבות :
וכן חייב אדם לשולח שתי מנחות של בשר או
שני מיני התבשיל או שני מיני אוכלין לחבירו
שנאמר ומשלוח מנחות איש לרעהו שתי מנחות
לאיש אחד. וכל המרבה לשולח לריעים משובח. ואם אין לו [ג] מחליף עם
חברו זה שולח לוזה סעודתו וזה שולח לוזה סעודתו כדי לקיים ומשלוח מנחות איש לרעהו :

א-ב מצווה לחרבות בסעודת פורים וצורך שישתכר עד
שהוא ידע בין ארור המת לברוך פרדבי. מימרלו דרכנו
נפרק קמל ל מגילה (ו) וכמכו שמוקפות (ד"ה ל"ה) דלמ' ידע דין
מלROL קמן לנכון מלדיי מלROL ורכ' צדקה מלכט מלROLים כל סלקעים
ברכ'יס כל סלאיקיס אן וכן קמן הילין (ג: ד"ה גמ') כלומר דמי דין
מלROL קמן לנכון מלדיי למוד הפיilo קמן טווגן (ה) ענוי מיה (א) וכמכו^ר
הילין (טט) צמס ליינו מלפليس דמססום עוודם דקס רפס נקעודה
פוליס וצמפעה נל' וילך כללהימה נגמרה (טט) לייחדי לי מימרלו דרכנו
ולג' ספיר למי למיינעד סלי: **בתוב** במלותם קיס (ה' פוליס המ
למ') קיינ חינט לבקומי צפוני (ה' קיטמכל שאציכרות ליקול גמול
ומל' לך עטירה גדולה מווע קאו גורס לגיילו עליות שפיכות למייס
וכממה עמלות זולמן לך ציטמא יומר מלימודו מען:

(12) ק' י' 154 טז דזט (ט' ה' יט)

(13)

'ט' ט' ט' ג' ג' ג' ג' ג' ג'

ב' א' א' א' א' א' א' א' א'

אחריו ככלות סעודתו וברך בהפז' יקיים ניכ' החוויב מדינה דעתרא הקדושה שאמרו
חייב איש לבסוטי בפוריא והנה רקడקו חכמי הגטרא בלשונם הצעת והקרוש ואמרו
לבסוטי ולא אסרו חייב איש להשתכר בפורים אך הוא כטורי כי תרציה
בשם רבינו אפרים ואית' זויל בקיזצ'ור חייב איש לבסוטי בפורים לא שישתכר שהשכרות
איסור גמור הוא ואין לך עבירה גמורה טווע כי' אך שיטה יותר מלוטודו מעט עכ'ג'.
נס הארייז'ל בכונת השתייה ביום זה עיד הסופר כתוב באර הייטוב בלשונו הקדוש ולא
ישתכר אלא יתבעם בו'. נס את זאת יש להזכיר ע"פ שכ' פשות שאין כוונת הגטרא
קדושה שישתכר הילחה כי הנה כל בעל שכ' יודה ויוכר האמת בטיש' במניה
געשות אותן ימי טשתה ושטחה שהוויב אדם להיות שבע שמות בפורים אין הכוננה
על שטחה הוללות של רשות כי אין טוב לאום לפניו האלדי כי' לשטוח בשטחה של
מצוה אך הרazon בו הוא שטחה של מצוה לשטוח ביוזרנו ובוראנו יתיש גnilה ונשמחה
בו נוכירה דודים מיין שיש לנו אלוה ופטרון כוה שעוטר בתמידות למלט נפשנו טיד
כל העריצים הסנקשים את נפשינו ומונדו שטחה לכו באלהותינו יתיש ויתעללה יתן
בנטחנתנו הודאה עצומה לבודאנו ותיש על הנשים הנזריות והנפלוות שעתה עפננו
ביטים התם בזמן הזה.

הרי לפניך אחוי ורעי ראייה ברורה טפוקים קדטונים שהבאי הבי כני'ל. וכן
זוב מפורש בכחבי הארץ ז'ל' כני'ל ואת כל' גונחתה ע"פ שכל' פשות שאין כוונת
סרא קדושה כל' על השתיה שלא כורת לכן ויהר הארם סאווד ומואר בשתיה שנקין
ששכרים יותר סרא אפלו בשתיה פורים לכ' הרימה לטשואות בhashat היצר
הוא מצוה ע"פ דינה דעתרא וככל הרימה פעריך לטשואות בשעת היצר
ו יכול עיי' שתיה זו להתחפלל חפה מנהה ומעירוב עם הגבור בכח' בכוונה יטיב
ו בין או בשאר טשקה וכל מעשיך יהיו לשיש לקאים סיע של קבלה לעשות אותם

(ס' ה' ג' א) TosFos 14

دلא ידע אין להוציא מן הנורו מרדכי [כירוטלי] מהו זה:
הוראה לאSTER הוציא כל הרכשים נוראים כל טהורים:

(ס' ג' ב) MAGEN AVRAHAM 15

ג' מלה שיטח
ויתר וכו' זיה סלע ירע למחוב טלהו
מן נני' נוך מרדכי.

(ס' ג' ב) AGURAHMA 16

בפורה פין:
מן כו' פנדי לנן דמאנין לומל דלן ידע נס הא כו' הינו מנוקס כל ק' וויפט:

(ס' ג' ב) RAMA 17

הגה וניש אומרים ראין איריך להשOPER בל-ה, אלא ישפה יותר מלמדדו (כל בו) (ב) (ה) (וישן, ומתווך שינשן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרודיי) (מהרייל). ואחד הפורה ואחד הממעיט ובאחד שיבון לבו לשמים. ואין להתענות בפורים (ו) מלבד פענית תלום. (ו) וען לעיל פימן תקסח וסימן תקע. יesh שנהגו ללבש בגדי שבת ויום טوب בפורים. וכן נ.bn (מהרייל). וגונגים לעשות סעודת פורים (ח) לאחר (ט) מנתה, וערבית יתחפלו בלילה, ומתחפללים מנתה פחללה (ט) בעוד קיומ גדול, ורב הפעורה צריכה להיות ביום (מניגט), ולא כמו שנונגים להתחיל סמווק לערב ועקר הפעודה היאليل ט'ו. ובשחל

(ס' ג' ב) MISHNA BERURA 18

ב' (ד) בין ארור המן. שזה מפלחה ראשונה, שפטל (ט) גנבה ובה מפנה, ועוד טוביה יתירה מהה - גratת מרודי, שברכו ברושברון הוא שאלה למעללה ראש, והגה קם שפTEGR ברונן בראוי חורה לה במסים יתפרק על שפי הטעות, ועלן אפרוחן של שלא נפסק מlatent שבח על זה בשפה, עד פ'יכוא ליר' כה שלא יבחן עוד מה בין טוביה זולו. וכן באידה וטיא, דמפל קום יראה לחיות זעיר בעתן גטילת בדים וברפת המזיא וברפת המזיא ומולות מנות אפשר דאריך בנה על זה לשם מצוה: (ה) (וישן, ומתווך שינשן וכו'). וכן לעשות [פמ'ג]:

(ס' ג' ב) BIUR HALAUHA 19

"עד רלא בע ובי". זהו לשון הפנייר: מביך ארים לרכיבות בשתפהם קיומם וזה ארכלה ובשתפהם עד שלא יחרporות דבר. ומפל קום אין אלו מפוזן להשOPER ולנטחית עזבון מטהר השפה, שלא ארכירין על שפהם של הולאות ושל שנות. אלא בשפהם של פגונגע שגע מולכה לארכבת השם יתפרק והראיה על הפסים שעשעה לנו, וכן שם מה שאכבר דברי הגנינה. זהה לשוזן (המייר אוט) בין שבל נפש היה צליידיין, וכן קיבוי תכבים להשOPER ולמחות לשנות ימר מקרלו בך' לר' כנס תדרול, ואקם סייד' עצמאו שיזיל או כבצעה בן תפנות, בפטולו' ירים וברכה וברכת הנקון, או שלא יתפרק בנה או כזריב, או שינגן קלחת'ראש, מישב שלא ישOPER, וכל מצעין כייז'ם שקים, עד פאן לשונו:

(ז: 85) ז. גור (20) MAHARAL וען

הרי אדם גדול מאד הבתוہ בעצמו יכול להשתכר לגמרי בפורים. אנחנו, בני אדם קטנים, קטנים בתורתנו ובעבודתנו די לנו גם בפורים להתבשם "יותר מלימודנו, ואין צורך להשתכר כל כך" (רמ"א באו"ח תרצה, ב). ונחכון לשמר על רוממות היום לבב יי'הף ח"ז ליום הוללות ובטלת.

(21) ג' גג HALASHA חיטין גראוי

* ח'יב איניש וכו'. אם אהא. האך ח'יבו חוויל מה שגופר בחרחה ובגבאיים בכתה פקומות השכירות לא פשול? וט' לופר, פפני שעילן פקומות שגופר לישאל ביפוי אנטישווש קוי אל'יני משפה, כי בתקלה נטרחה ושעל עלי'יני משפה ובאה אספה. וכן קאנט קאנט ופפלען קהה אל'יני משפה, ולען ח'יבו ח'ביבים לחשופער צד קרי' שיזא נקר כעס פערול בשניתה נגן. ומכל פקום כל זה למאזנה ולא לשבב (אייר): *

(22) ג' גט R. BLAV

קראתי בשם רב שלמה ולמן אויערבאך זצ"ל שאך של דני פורים ישארו לימות המשיח (מהפסיק וימי הפורים האלו לא יעברו מותן היהודים וכו'), פרט לכך ישנה, שבימות המשיח לא נצטרך לשתייתין ולא נקאים "עד שלא יידע", שבזמןנו שיש צרות ורכות לכל ישראל יש צורך בשתייה לעורר השמחה בקרבונו, אבל לימות המשיח שימלא העולם דעת ה' וייה שalom אמיתי בעולם, תחתיים שמחה בעלי אמצעים חיצוניים ולא נצטרך להשתכר. ואפשר לשאול על דבריו: מדוע דוקא בפורים חיבים להשתכר ולא בשאר החגים? הלא יש צרות לישראל בכל ימי השנה - לא רק בפורים! והתרוץ פשוט: שכל שמחת פורים תלואה בהצלחה מהצורות שבאו علينا, ואם כן, כיוון שעדרין יש לנו צרות נוספות בימיםינו, יש צורך בזמנים "עד שלא יידע" לעוזר לנו לשכוח הצרות. מה שאינו כן בשמחת יומ"ט, דהו שמחה של קירבה להקב"ה ושמחה של עבותה היוצר.

(23) ג' גט (ג' גזאה גראוי ח'ג) AGGADAH MAHARAL

"עיקר הטעם מה שאמר שעריך לבסומי בפוריא עד דלא ידע... יומ זה אינו כמו יומ הכהנורים שהוא יום צום ותענית..." שכאשר מסלק האדם ממנה הגוף על ידי התענית שהוא כמעט הגוף יש לאדם דבוקות אל השيء... אבל ימי הפורים הוא ענין אחר אשר השيء העציל אותו מהמן בשבייל שאין האדם נחשב לדבר מה והוא לו עוזר מצד עצמו, וכיון שאין האדם נחשב לדבר מה הקיום שלו הוא מן השيء... וככאשר הוא מבוסם ואין יודע בין ארור המן ובין ברוך מרדכי אז מה האדם נחשב כאשר מסלק ממנו השכל... ולכן חיב לבסומי בפוריא עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ואו אין דבר באדם. וככאשר אין האדם נחשב לכלום קיומו הוא מן השيء. ומעתה התבادر כי ימי הפורים יש בהם משחה ושמחה, שכל אשר יש לו משחה ושמחה יותר אינו נחשב לכלום. ואינו דומה ליום טוב שהם זמני שמחה, כי אין השמחה רק שהיא כח לנפש, לא לבטל השכל ממנו. אבל בפורים כל אכילה ושתיה הוא הסרת השכל, החו ביטול האדם עד שאינו נחשב דבר-מה, ודי בוזה למبنיהם דבריהם שהם עמוקים מאד מאד". ומוסיף המהרי לדיה הפיל פורה: "עד שלא ידע כלומר, כי כאשר אדם מגיע למדה- זאת אין לו שום עוז כלל, כי לא ידע דבר, ואין לו יכולת, וכן ישראל באותו שעה לא היה העוז והתשועה דבר מה מצד עצמו, רק מן השيء הייתה הישועה הזאת".

24 ק' ג' DEVARIM
(ב' ט' १८)

וְשָׁמַחַת לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיךְ אֶתְּךָ וּבְנֶךָ וּבְתֶּךָ וּבְנֶתֶרֶךָ וְאֶמְתָּרֶךָ
וְהַלְיוֹן אֲשֶׁר בְּשֻׁעְרֵיךְ וְהַגָּר וְהַיְתָם וְהַאֲלָמָנָה אֲשֶׁר בְּקָרְבָּךְ בַּמְּקוֹם אֲשֶׁר
יָבַרְתָּ יְהוָה אֱלֹהֵיךְ לְשִׁבְטָן שְׁמוֹ שֵׁם: וְזָכְרָת בַּיּוּכָר הַיּוֹת בְּמִצְרָיִם
וְשִׁמְרָת וְעֲשִׂית אֶת-הַחֲקִים הָאָלוֹהִים.

You shall rejoice before HASHEM, your God — you, your son, your daughter, your slave, your maidservant, the Levite who is in your cities, the proselyte, the orphan, and the widow who are among you — in the place that HASHEM, your God, will choose to rest His Name.¹² You shall remember that you were a slave in Egypt, and you shall observe and perform these decrees.

25 א' ג' VAYIKRA (ג' ט' २८)

וְלֹקְחָתֶם לְכֶם בַּיּוֹם הַרְאֹשׁוֹן פְּרִי עַז הַדָּר בְּפַת תְּמָרִים וְעֵנֶב
עַז-עַבְתָּן וְעַרְבִּיכְנָל (וְשִׁמְחָתֶם) לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שְׁבָעַת יְמִים:
¹⁰ You shall take for yourselves

on the first day the fruit of a citron tree, the branches of date palms, twigs of a plaited tree, and brook willows;* and you shall rejoice before HASHEM, your God, for a seven-day period.

26 י' ג' DEVARIM (ג' ט' १८)

וְאָכַלְתֶּם שֶׂם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם (וְשִׁמְחָתֶם בְּכָל-
מִשְׁלֵחָה יְדֵיכֶם אֶתְּכֶם זְבַתְּיכֶם אֲשֶׁר בְּרָכָה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם).

⁷ You shall eat there before HASHEM, your God, and you shall rejoice with your every undertaking, you and your households, as HASHEM, your God, has blessed you.*

וְאָמֵר רַב פָּאָן – וְמַי אִיכָּא בְּכָהָה קְמִיה קְדוּשָׁ בָּרוּךְ הוּא
שְׁנַאֲמָר – Why, Rav Pappa said: There is no
grief in the presence of the Holy One, Blessed is He,
שְׁנַאֲמָר – for it states:^[27] Glory and
Majesty are before Him, might and delight are in His place!^[28]

ח' ג' (ג' ८)

27 ו' ג' VAYIKRA (ג' ט' १०)

ח' וְיִדְבַּר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְאָמֵר: יְהִינָּה וְשְׁכַר אֱלֹתֶת | אֶתְּךָ | וּבְנֶיךָ אֶתְּךָ
בְּרָאֶיכֶם אֱלֹהֵיכֶם אֶתְּכֶם וְלֹא תִּמְתֹּה תְּקַתְּעַל עַזְלֵם לְדָרְתִּיכֶם: וְלֹא חֲבֵל לִבְנֵיכֶם
אֵין קָדְשׁ וּבֵין כְּחֵל וּבֵין טְמֵא וּבֵין טְהוֹר: וְלֹא הוֹרֵת אֶתְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
כָּל-הַחֲקִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיַד-מֹשֶׁה:

⁸ HASHEM spoke to Aaron saying: ⁹ Do not drink intoxicating wine, you and your sons with you, when you come to the Tent of Meeting, that you not die — this is an eternal decree for your generations. ¹⁰ In order to distinguish between the sacred and the profane, and between the contaminated and the pure,¹¹ and to teach the Children of Israel all the decrees that HASHEM had spoken to them